

Συντονίστηκε με το χιούμορ του Αριστοφάνη

Αριστοφάνη «Εκκλησιάζουσες» από το θέατρο του Νέου Κόσμου

Σκηνοθεσία: Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος
Απόδοση κειμένου: Βασίλης Μαυρογεωργίου
Μουσική: Θάνος Μικρούτσικος
Κοστούμια: Άγγελος Μέντης
Χορογραφίες: Άγγελικα Στεφλάτου

Σχεδιασμός φωτισμών: Σάκης Μπαρμπάλης
Παίζουν: Δάφνη Λαμπρόγιαννη, Κώστας Κόκκας, Στράτος Χρήστου, Παντελής Δεντάκης, Νίκος Κορδώνης, Μαίρη Σαουσοπούλου, Γεωργία Γεωργόνη, Πύργος Πυρπασόπουλος, Ντίνα Ρέντα, Πολυξένη Αηκίδη, Ειρήνη Γεωργιάδου, Μαρία Γεωργιάδου, Άνδρη Θεοδότου, Κατερίνα Μαιούτσου, Σωτηρία Ρουβαλή, Ειρήνη Φαναριώτου, Έλενα Χατζηαυξέντη.

Νόνα
Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

Όποιος ανεβάζει τον Αριστοφάνη πρέπει να τοποθετηθεί απέναντι σε δύο έννοιες: το Αστείο και το Όραμα. Οι ερωτήσεις που απαιτούν θεωρητικά συνειδητοποιημένες και σκηνικά τεκμηριωμένες απαντήσεις είναι συγκεκριμένες: α) κατά πόσο οι δημιουργοί της παράστασης πιστεύουν ότι τα αστεία του Αριστοφάνη είναι ακόμα αστεία, β) αν ή πραγματοποίηση του κοινωνικού οράματος, που προτείνει ο Αριστοφάνης ως θριαμβικό τέλος των κωμωδιών του, πρέπει να ιδωθεί στα πλαίσια του συστήματος ενός έργου ή μέσα από το πρίσμα διαχρονικού ιδεολογικού ιστορισμού.

Αν δανειστούμε παραδείγματα «απαντήσεων» από τις παραστάσεις των παλαιότερων διοργανώσεων του Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος, μπορούμε σχετικά με την πρώτη ερώτηση να θυμηθούμε τη Λυσιστράτη του Εθνικού, όπου ο Γιάννης Κακλέας σκέπασε το αριστοφανικό κείμενο με προσθήκες σκηνών και λογοτεχνικούς δανεισμούς ποικίλης χρονικής και στιλιστικής προέλευσης και έδειξε την έλλειψη εμπιστοσύνης στη σημερινή αποτελεσματικότητα του αριστοφανικού κωμικού στοιχείου, αντλώντας κωμικότητα κυρίως από τραγεδικές μεταμφιέσεις ανδρών στους γυναικείους ρόλους. Και σ' ό,τι αφορά το θέμα του Οράματος, θυμηθείτε τον Πλούτο του Θεάτρου Τέχνης, όπου ο Διαγόρας Χρονόπουλος επενέβη δραστικά και αντικατέστησε το θρίμβο του Πλούτου με το «της Πενίας θρίαμβο» πληρώνοντας έτσι τα χρω-

στούμενα στην επικαιρότητα.

Ας δούμε πώς απαντά στις διαγνωστικές αυτές «ερωτήσεις» η παράσταση του Θεάτρου του Νέου Κόσμου. Ο σκηνοθέτης Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος γνωρίζει πως ο τρόπος να καταστήσει τις ίδιες τις Εκκλησιάζουσες κωμικά ενεργές, χωρίς να εισάγει εξωκειμενικά μέσα και να προσθέτει «γεννήτριες γέλιου», είναι να συντονιστεί με το χιούμορ του Αριστοφάνη και να λειτουργήσει ως αγωγός αυτού προς τους θεατές του. Έτσι, αστεία είναι όχι μόνο η μεταμφίεση των γυναικών σε άνδρες και η υιοθέτηση της «βαρβάτης» ανδρικής συμπεριφοράς συνοδευόμενη από τα κωμικά ζείμπέκικα του Θάνου Μικρούτσικου, αλλά και η υπογραμμισμένη παραδοξότητα με την οποία μόνο παριστάνοντας τους άνδρες-πολίτες στην Εκκλησία του Δήμου οι γυναίκες μπορούν «δημοκρατικά» να πάρουν την εξουσία. Αστεία είναι η σκηνή του δυσκοίλιου Βλέπυρου (Κώστας Κόκκας), επειδή σε αντιδιαστολή με την Πραξαγόρα (Δάφνη Λαμπρό-

γιαννη) που γεννάει ιδέες, ο σύζυγός της, ως εκπρόσωπος της άρχουσας αρσενικής τάξης, είναι «στυπώμενος» απ' όλες τις απόψεις, ούτε σκατά, ούτε ιδέες... Είναι αστεία η επιστροφή του Χορού στην εμπριμέ θηλυκότητα (κοστούμια του Άγγελου Μέντη). Η «ντόπια», ας την πούμε, δεν αποκλείει, αλλά έχει ως κύριο χαρακτηριστικό της τη δυνατότητα της εθνικής (και πέρα) διαχρονικής προέκτασης, η οποία και χωρίς εκσυγχρονιστικές προσθήκες λάμπει στη σκηνή του νομοταγούς και τίμιου Χρέμη (Παντελής Δεντάκης) με τον Άνδρα (Νίκος Καρδώνης), εκπρόσωπου εκείνου του είδους των κατσαριδιών που επιβιώνουν μέσα από τις υλοποιήσεις των πιο υψηλών Οραμάτων. Με όλα αυτά, η περίφημη σκηνή του Νέου (Γιώργος Πυρπασόπουλος) που σύμφωνα με το νέο καθεστώς πρέπει να ικανοποιήσει τις γριές (Κώστας Κόκκας, Παντελής Δεντάκης, Στράτος Χρήστου) και μετά να φτάσει στη Νέα (Γεωργία Γεωργόνη), δεν φαντάζει,

όπως συμβαίνει μερικές φορές σε άλλες Εκκλησιάζουσες, ως μοναδική κωμική κορυφή μέσα σε αδιάφορη σειρά επεισοδίων και χορικών, αλλά σαν κρίκος της αδιάλειπτης κωμικής γραμμής. Η οποία (και εδώ περνάμε στο θέμα του Οράματος) στενά περιπλέκεται στην παράσταση με χωρίς αποφυγή τοποθέτηση απέναντι στις πραξαγορικές προτάσεις.

Ο Βαγγέλης Θεοδωρόπουλος ευτύχησε έχοντας τη Δάφνη Λαμπρόγιαννη ως Πραξαγόρα, επειδή η πρωταγωνίστριά του μπόρεσε να εκφράσει όλες τις πτυχές της σκηνοθετικής ερμηνείας του ρόλου ως φορέα του Οράματος. Είναι και πολύ γυναίκα στην όμορφη εισαγωγή με το λυχνάρι, για να μην φαίνεται άφυλη στον ηγετικό της ρόλο. Είναι και λαοφιλής οραματίστρια, μια Ρόζα Λούξεμπουργκ με γαρίφαλο στο πέτο. Είναι και προφήτισσα με βλέμμα Πυθίας, που προβλέπει το μέλλον των γυναικών και της προόδου γενικώς. Είναι και η απελπισμένη Κασσάνδρα, που προλέγει τα δεινά του τόπου. Οι προβλέψεις και οι προφητείες δίνουν στο σκηνοθέτη τη δυνατότητα να εισαγάγει το στοιχείο του εκσυγχρονισμού χωρίς δραστικές επεμβάσεις στο έργο. Είναι και η απογοητευμένη ιδεολόγος που συνειδητοποιεί τη σύγκρουση του τόσο δουλεμένου στη θεωρία οράματός της με την πραγματικότητα και ηγείται πια του ξέφρενου χορού του τέλους. Χορού, που ξαφνικά χορεύεται στην άκρη του σημερινού γκρεμού. Ας σημειώσουμε εδώ και το πόσο ωραία ήταν η απόδοση του Χορού σε κίνηση και τραγούδι, με τις Μαίρη Σαουσοπούλου και την Άνδρη Θεοδότου να ξεχωρίζουν υποκριτικά.

Ο σκηνοθέτης κατάφερε να περάσει τις απαντήσεις του μέσα από τη ζωντανή ύλη της παράστασης και όχι σε μορφή σκηνοθετικών υποτίτλων.